જા.નં./ રાષ્ટ્રીય એવોર્ડ /મા-૬/ ૨૦૨૪/ ૫૨૭૦

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીની કચેરી,
એ/૩, જિલ્લા સેવા સદન-૨,
અઠવાલાઈન્સ, સુરત
Web : suratdeo.org
Email : suratdeo@gmail.com
તા. ૧ /૦૭/૨૦૨૪

પ્રતિ,
આચાર્યશ્રી,
સરકારી, અનુદાનિત, પ્રાથમિક, માધ્યમિક તથા ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓ, તમામ
જિ - સુરત.

આ સાથે સામેલ પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકની કચેરી, ગાંધીનગરનાં પત્ર ક્રમાંક:પ્રાશિનિ/જ/રાષ્ટ્રીય એવોર્ડ/૨૦૨૪/૧૭૪૦-૧૭૯૬ તા.૦૧/૦૭/૨૦૨૪નાં પત્ર અન્વયે જાણ તથા અમલ થવા સારું

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી
સુરત, જિલ્લો-સુરત

બિડાણ :- ઉક્ત પરિપત્રની નકલ

નકલ રવાના :-
(૧) જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રી,સુરત (તાબા હેઠળના શિક્ષકોને જાણ કરવા)
(૨) શાસનાધિકારીશ્રી,નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ સુરત, (તાબા હેઠળના શિક્ષકોને જાણ કરવા)

અગત્યનું-સમયમર્યાદા

ક્રમાંક :પ્રાશિનિ/જ/રાષ્ટ્રીય એવોર્ડ/૨૦૨૪/ 27570-29(-5

પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકની કચેરી,

ડૉ.જીવરાજ મહેતા ભવન,

તા. 02 /07/૨૦૨૪

પ્રતિ,

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રીઓ/જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રીઓ

શાસનાધિકારીશ્રીઓ,

તમામ.

વિષય : રાષ્ટ્રીય પારિતોષિક -૨૦૨૪ ની નવી માર્ગદર્શિકા મુજબ Online ડેટા એન્ટ્રી કરવા બાબત.

સંદર્ભ : ભારત સરકાર, શિક્ષા મંત્રાલય, શાળા શિક્ષા અને સાક્ષરતા વિભાગ
નવી દિલ્હીનાં પત્ર ક્રમાંક: એફ.૧-૨૩/૨૦૨૪-એન.એ.ટી.

ઉપરોક્ત વિષય તથા સંદર્ભ પરત્વે જણાવવાનું કે ભારત સરકાર, શિક્ષા મંત્રાલય, શાળા શિક્ષા અને સાક્ષરતા વિભાગ, નવી દિલ્હી દ્વારા " શિક્ષકો માટેની રાષ્ટ્રીય પારિતોષિક " યોજના અમલમાં છે, જે અંતર્ગત સદર અધિકૃત વિભાગ દ્વારા નવી (સુધારેલ) માર્ગદર્શિકા તૈયાર કરવામાં આવી છે. જે ભારત સરકાર, શિક્ષા મંત્રાલય, શાળા શિક્ષા અને સાક્ષરતા વિભાગ, નવી દિલ્હીનાં પત્રની નકલ સાથે સામેલ રાખી મોકલી આપવામાં આવે છે.

ઉક્ત માર્ગદર્શિકામાંની સૂચનાઓ અન્વયે, જે સક્ષમ શિક્ષકો રાષ્ટ્રીય પારિતોષિક - ૨૦૨૪ માટે દરખાસ્ત કરવા ઇચ્છતા હોય તેઓએ પોતાના નામની નોંધણી તા.૨૭/૦૬/૨૦૨૪ થી તા.૧૫/૦૭/૨૦૨૪ દરમ્યાન ભારત સરકાર, શિક્ષા મંત્રાલય, શાળા શિક્ષા અને સાક્ષરતા વિભાગની વેબસાઈટ **(http://nationalawardstoteachers.education.gov.in)** ઉપર કરી લેવાની રહેશે.

આપના જીલ્લામાંથી રાષ્ટ્રીય પારિતોષિક - ૨૦૨૪ માટે દરખાસ્ત કરવા ઇચ્છતા શિક્ષકો માટે, ભારત સરકાર, શિક્ષા મંત્રાલય, શાળા શિક્ષા અને સાક્ષરતા વિભાગ દ્વારા નવી(સુધારેલ) માર્ગદર્શિકા તૈયાર કરવામાં આવેલ છે, જે અન્વયે આપવામાં આવેલી સૂચનાઓ મુજબ તેમાં જણાવેલ નિયત સમયમર્યાદામાં પોતાના નામની ઓનલાઈન નોંધણી કરી શકે તે માટે નવી (સુધારેલ) માર્ગદર્શિકાની જાણ, આપના તાબા હેઠળની તમામ શાળાઓમાં થાય અને શાળાકક્ષા ઉપરાંત તમામ જીલ્લાઓમાં વર્તમાનપત્રોના માધ્યમથી બહોળો પ્રચાર-પ્રસાર થાય તે જરૂરી છે. જેથી વધુમાં વધુ લાયક શિક્ષકો આ અંગે પોતાની ઉમેદવારી નોંધાવી શકે તે માટે આપની કક્ષાએથી આ અંગેની કાર્યવાહી તત્કાલ હાથ ધરવા જણાવવામાં આવે છે તેમજ સંદર્ભદર્શિત પત્રમાં જણાવેલ માર્ગદર્શક સૂચનાઓ આખરી ગણાશે.

આ પરિપત્રમાં સૂચવ્યા મુજબ જિલ્લામાં જિલ્લા પસંદગી સમિતિ રહેશે. જેમાં જિલ્લામાં આવેલ ઓનલાઇન દરખાસ્તની ચકાસણી કરવામાં આવશે. આ સમિતિ ત્રણ સભ્યની રહેશે. જેમાં જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી અધ્યક્ષ રહેશે. અને એક સભ્ય જિલ્લા કલેકટર દ્વારા નામાંકિત એક પ્રતિષ્ઠિત વિદ્વાન વ્યક્તિની સભ્ય તરીકે નિમણૂંક કરવાની થાય છે. તેમજ અન્ય સભ્ય રાજ્ય/કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશ સરકારના પ્રતિનિધિ રહેશે. આ જિલ્લા પસંદગી સમિતિ આવેલ દરખાસ્તમાથી ત્રણ દરખાસ્તને પસંદ કરશે અને રાજ્ય કક્ષાએ મોકલી આપશે.

(ડૉ. એમ. આઇ. જોષી)
નિયામક
પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકની કચેરી,
ગુ.રા.ગાંધીનગર.

બિડાણ: (૧)સંદર્ભદર્શિત પત્ર અને
(૨) રાષ્ટ્રીય એવોર્ડ વર્ષ-૨૦૨૪ની માર્ગદર્શિકા

GOVERNMENT OF INDIA
MINISTRY OF EDUCATION
DEPARTMENT OF SCHOOL EDUCATION & LITERACY
SHASTRI BHAVAN
NEW DELHI-110 115

सत्यमेव जयते

आज़ादी का अमृत महोत्सव

भारत सरकार
शिक्षा मंत्रालय
स्कूल शिक्षा और साक्षरता विभाग
शास्त्री भवन
नई दिल्ली - 110 115

PRACHI PANDEY
Joint Secretary (Inst. & Trng.)
Tel:- 011-23389247

D.O. No. F. 1-7/2024-NAT **Dated the 27th June, 2024**

Respected Madam/Sir,

You may be aware that the purpose of National Teachers' Awards is to celebrate the unique contribution of some of the finest teachers in the country and to honour those teachers who through their commitment and industry, have not only improved the quality of school education but also enriched the lives of their students and thereby strengthened the Nation.

2. I would like to inform that the guidelines for National Teachers' Awards has been revised last year. The condition of eligibility of teachers for consideration of awards as 10 years regular service, inclusion of teachers of Private Schools affiliated to State Boards, and revised evaluation matrix in Annexure I & II are some of the changes made last year. A copy of the revised guidelines is attached.

3. I am glad to inform that the web portal for online self-nomination by School teachers, http://nationalawardstoteachers.education.gov.in is open from 27.06.2024 and last date for the same is 15.07.2023. Further, you are requested to constitute District/Regional/State level Selection Committees as laid down in the Guidelines well in advance so that next levels of online selection process may be carried out smoothly and on time.

4. You are requested to initiate appropriate action and give wide publicity amongst the teachers to ensure maximum participation. Please also place the attached banner on your official website.

With regards,

Encls: 1. Latest NAT Guidelines
2. Timelines for 2024
3. Banner

Yours sincerely,

Prachi Pandey
27.6/XXIV
(PRACHI PANDEY)

To,

Principal Secretaries/Secretaries (Education) of all States/UTs/Heads of Organizations

Timelines for National Teachers' Awards 2024

S. No.	Activity	Timeline
1	Opening of web-portal for inviting online self-nomination by teachers.	27th June to 15th July 2024
2	Shortlisting of teachers by District/Regional Selection Committee and forwarding the shortlist to the State/Organization Selection Committee through online portal.	16th July to 25th July 2024
3	Constitution of Independent National Jury by Hon'ble Union Education Minister	In the middle of July, 2024
4	State Selection Committee/ Organization Selection Committee shortlist to be forwarded to Independent National Jury through online portal.	26th July to 4th August 2024
5	Intimation to all the shortlisted candidates (154 Max) for selection by Jury through VC interaction as may be decided	5th & 6th August 2024
6	Selection process by Jury through VC interaction as may be decided	7th August to 12th August 2024
7	Finalization of names by Independent National Jury	13th August 2024
8	Intimation to selected candidates after approval of Hon'ble Union Education Minister.	14th Aug to 20th August 2024
9	Rehearsal & Presentation of Award	4th & 5th September 2024

***

27.6.2024

(अजय कुमार/AJAY KUMAR)
अवर सचिव/Under Secretary
भारत सरकार/Govt. of India
शिक्षा मन्त्रालय/Min. of Education
स्कूल शिक्षा और साक्षरता विभाग
D/o School Education & Literacy
शास्त्री भवन, नई दिल्ली/Shastri Bhawan, New Delhi

F. No. 1-23/2023-NAT
Government of India
Ministry of Education
Department of School Education & Literacy
****

Revised Guidelines for Selection of Teachers for National Awards to Teachers from 2023

Introduction

The purpose of National Awards to Teachers is to celebrate the unique contribution of some of the finest teachers in the country and to honor those teachers who through their commitment and industry have not only improved the quality of school education but also enriched the lives of their students.

2. **Conditions of Eligibility of Teachers for consideration for the Awards:**

School teachers and Heads of Schools working in recognized primary/middle/high/higher secondary schools under the following categories:

a) Schools run by State Govt./UTs Administration, schools run by local bodies, schools aided by State Govt. and UT Administration and Private schools affiliated to State/UTs Board.
b) Central Govt. Schools i.e. Kendriya Vidyalayas (KVs), Jawahar Navodaya Vidyalayas (JNVs), Sainik Schools run by Ministry of Defence (MoD), Schools run by Atomic Energy Education Society (AEES) and Eklavya Model Residential Schools (EMRS) run by Ministry of Tribal Affairs.
c) Schools affiliated to Central Board of Secondary Education (CBSE) (other than those at (a) and (b) above)
d) Schools affiliated to Council for Indian Schools Certificate Examination (CISCE) (Other than those at (a), (b) and (c)above

i) Normally retired teachers are not eligible for the award but those teachers who have served a part of the calendar year (at least for four months i.e. up to 30th April in the year to which National Awards relate) may be considered if they fulfill all other conditions.
ii) Educational Administrators, Inspectors of Education, and the staff of training Institutes are not eligible for these awards.
iii) Teacher/Headmaster should not have indulged in tuitions.
iv) Only regular Teachers and Heads of Schools with minimum ten years of services are eligible.
v) Contractual Teachers and Shiksha Mitras are not eligible.

3. **Considerations to guide the selection of teachers upto State/UTs/Organization levels:**

Teachers will be evaluated based on the evaluation matrix given at ***<u>Annexure-I</u>***. Evaluation matrix contains two types of criteria for evaluation:

a) **Objective criteria:** Under this the teachers will be awarded marks against each of the objective criteria. These criteria are given a weightage of 10 out of 100.

b) **Criteria based on performance:** Under this, teachers will be awarded marks on criteria

based on performance e.g. initiatives to improve learning outcomes, innovative experiments undertaken, organization of extra and co-curricular activities, use of Teaching Learning Material, social mobility, ensuring experiential learning, unique ways to ensure physical education to students etc. These criteria are given a weightage of 90 out of 100.

4. **Procedure for application and selection:**

a) All the applications would be received through an online web portal.
b) Ministry of Education would ensure coordination with States/UTs regarding timely submission / entry into the portal and resolution of technical and operational issues during data entry into portal through the portal development agency.
c) Ministry of Education will bear the entire expenditure for development and maintenance of the portal.
d) In case of State/UTs, teachers and heads of schools themselves shall apply directly by filling the application form online through the web portal before the prescribed cut-off date.
e) Every applicant shall submit a portfolio, online along with the Entry Form. The portfolio shall include relevant supporting material such as documents, tools, reports of activities, field visits, photographs, audios or videos etc.
f) Undertaking by the applicant: Each applicant shall give an undertaking that all the information/data submitted is true to the best of his/her knowledge and if anything is found at any later date to be untrue then he/she will be liable to disciplinary action.

5. **District Selection Committee (DSC)**
District Selection Committee may be constituted by State/UT Education Dept

a) First level scrutiny will be done by **District Selection Committee (DSC)** headed by the District Education Officer. Members of DSC would be as under:

i) District Education Officer: **Chairperson**

ii) Representative of State/UT Govt.: **Member**

iii) One Reputed academician nominated by District Collector: **Member**

Efforts may be made to the extent possible to change the names of nominated members every year.

b) The major functions to be performed by DSC are as under:

i) Physical verification of the facts/ information provided by the applicant by forming verification teams.

ii) Evaluation/ marking of the applicants as per the format at **Annexure-I.**

iii) Certificate by DSC: The DSC shall certify that marks have been awarded after due verification of the facts.

iv) After the detailed evaluation of the applications, DSC will shortlist maximum **3 names** and forward these to **State Selection Committee** through online portal along with vigilance clearance certificate of each of the 3 applicants.

v) In addition to the applications received, the DSC in exceptional circumstances, may suo-moto consider name of maximum one person among the outstanding teachers including special educators and differently abled teachers/heads of schools. The evaluation will be done as per the format at Annexure-I.

vi) DSC may take into account performance of teachers in various streams of studies viz. science, arts, music, physical education etc.

6. **The State Selection Committee (SSC)**

a) The State Selection Committee (SSC) will be headed by Principal Secretary/Secretary of State Education Department. Members of SSC will be as under:

i) Principal Secretary/ Secretary of State Education Department: **Chairperson**

ii) Nominee of Union Govt.: **Member**

iii) Director/Commissioner of Education: **Member Secretary**

iv) Director, SCERT or equivalent if there is no SCERT: **Member**

Efforts may be made to the extent possible to change the names of nominated members every year.

b) The major functions to be performed by SSC are as under:

i) Re-verification of the facts/ information/marks of the nominations received from all the DSCs.

ii) Evaluate all the nominations and prepare shortlist of the best candidates, subject to the maximum number allotted to the States/UTs as per **Annexure-III** and forward the same to Independent Jury at National level through online portal.

7. **Regional Selection Committee (RSC) (For Organizations and Autonomous Bodies)**

a. RSCs may be constituted by the Organizations
b. The major functions to be performed by RSC are as under:

i) Physical verification of the facts/ information provided by the applicant by forming verification teams.

ii) Evaluation/ marking of the applicants as per the format at **Annexure-I.**

iii) Certificate by RSC: The RSC shall certify that marks have been awarded after due verification of the facts.

iv) After the detailed evaluation of the applications, RSC will shortlist maximum **3 names** and forward these to **Organization Selection Committee** through online portal along with vigilance clearance certificate of each of the 3 applicants.

v) In addition to the applications received, the RSC in exceptional circumstances, may suo-moto consider name of maximum one person among the outstanding teachers including special educators and differently abled teachers/heads of schools. The evaluation will be done as per the format at Annexure-I.

vi) RSC may take into account performance of teachers in various streams of studies viz. science, arts, music, physical education etc.

8. **Organization Selection Committee (OSC) (For Organizations and Autonomous Bodies)**

a) The composition of OSC is as under:

   i) Chairperson/ Director/ Commissioner/ Head of the Organization: **Chairperson**

   ii) One officer from the Organization nominated by the Chairperson

   iii) Nominee of Union Govt.: **Member**

   iv) One reputed academician deputed by the Chairperson: **Member**

b) The major functions to be performed by OSC are as under:

   i) Re-verification of the facts/ information/marks of the nominations received from all the RSCs.

   ii) Evaluate all the nominations and prepare shortlist of the best candidates, subject to the maximum number allotted to the Organizations as per **Annexure-III** and forward the same to Independent Jury at National level through online portal.

   Efforts may be made to the extent possible to change the names of nominated members every year.

9. Independent Jury at National level

A. There will be a Five Member Jury. All five members should have extensive experience in aspects related to school education. At least two members may be drawn from government, working or retired, but at or above the level of Joint Secretary. The Independent Jury at National Level will be headed and chaired by any of the experienced members of the Jury, as may be selected by the Union Education Minister.

B. Process for selection –

i) The Independent Jury would review the list of candidates as forwarded by all the SSCs and OSCs and carry out **fresh assessment**, using the criteria and weightages given in the Evaluation Matrix for National Award to Teachers (Annexure I & Annexure II)

ii) Each applicant is required to:

   a) Submit an application letter (maximum 1500 words either in English/Hindi) addressed to the jury with a narrative that shows how they have fulfilled the criteria for the award. Further, this application letter should also include the names of a few (maximum five) students with whom the teacher's interaction has resulted in a positive outcome like retention in school despite adverse circumstances OR a student who is pursuing higher studies OR a student who has been recognised / awarded in the field / subject that the teacher is giving instruction in OR whose aspirations for higher achievements have been moulded by the candidate, etc

   b) Make a 10 minute presentation before the Jury, elucidating his/herspecial qualifications, actions, achievements, abilities, etc

iii) The Independent Jury would identify the best candidates through their qualitative assessment, on the basis of the application letter and the presentation, against each category using the indicative criteria given in Annexure II.

iv) The jury may determine the category under which the teacher is recommended for the

award, based on the qualitative assessment which would be highlighted

v) The jury will submit list of recommended candidates along with commendations about exemplary work done by each of the candidates.

vi) The jury shall select candidates subject to the maximum of 50 (this may include two candidates from Special Category for differently abled teachers etc.).

vii) Secretarial assistance to the Jury will be provided by NCERT.

10. The Independent Jury at National Level will submit their recommendations to Hon'ble Education Minister for acceptance and final approval.

11. TA/DA for the awardees and their companions shall be paid by Ministry of Education at the entitlement notionally equivalent to group A officer at entry level in the central government.

12. This has the approval of Hon'ble Union Education Minister.

***

The selection of teachers for the awards will be done based on their performance in the following indicative areas:

a) **Innovative pedagogy and joyful learning** - Using joyful activities like story-telling, arts, games, sports, examples, etc in order to ensure that education is maximally relatable, relevant, interesting, and effective for our students.
b) **Use of technology for learning** – Innovating and channeling cost-effective tech resources for enriching classroom learning, creating content using ICT as envisioned under NEP.
c) **Learning material and mentorship** – Creation of low cost teaching learning materials, undertaking mentorship and nurturance beyond classroom walls for holistic development of students.
d) **Engagement of community** – Mobilizing stakeholders in the community and engage them meaningfully in various school development activities like school management committee, social audit, increasing enrolment, uplifting deprived children, mobilizing resources, etc.
e) **Governance** – Strengthening school administration by adopting innovative measures to improve attendance, school management systems, staff training, programme monitoring, etc
f) **Delivery of FLN** – Adoption of various strategies to improve foundational literacy and numeracy skills in school

Evaluation Matrix for National Award to Teachers up to State/UT/ Organization Level

Category A: Objective Criteria		
S.No	**Criteria**	**Maximum Marks / Ceiling**
1	Publication (Research papers/Articles in international/national journals{with ISSN}, Books {with ISBN}, etc.) in the last 5 years	2
2	Annual Performance Appraisal Reports or other performance appraisal tools of last 3 years. *(Two marks will be awarded only if the candidate is graded 'outstanding' in last three years. Else no marks)*	2
3	Is the teacher attending school regularly without any complaints? *(Certificate from controlling officer needs to be uploaded)*	1
4	Whether the teacher has attended any in-service training he/she is deputed to? *(Certificate from controlling officer needs to be uploaded)*	1
5	Work done by teacher to increase enrolment and reduce dropouts. *(Certificate from controlling officer needs to be uploaded)*	1

6	Whether the teacher is enrolled for any course under SWAYAM or any other MOOCS platform. Any other efforts undertaken by the teacher individually to upgrade their skills along with educational improvements	1
7	Development of e-contents, textbooks, teacher handbooks for SCERTs, Boards or NCERT	2
Subtotal		10

Category B: Performance against criteria		
S.No.	**Criteria**	**Maximum Marks**
1. Use of technology, innovative pedagogy and joyful learning	A. Use of ICT Innovating and channeling cost-effective technological resources for enriching classroom learning, creating content using ICT as envisioned under NEP, etc B. Joyful learning technique, creative methods, etc like story-telling, arts, games, sports, examples, etc undertaken by teacher for greater impact of his/her teaching on the students. C. Development and use of appropriate pedagogic approaches in day to day teaching activities including delivery of FLN involving adoption of various strategies to improve foundational literacy and numeracy skills in school, etc D. Active involvement in the process of improving teaching practices in classroom to create an environment conducive to learning, using enrichment activities for students, relating the topic to real life situation, encouraging open discussions, etc *(Each Sub-head carries a maximum of 7.5 marks)*	30
2.Learning material and mentorship	A. Development and use of Teaching Learning Material, Low cost teaching aids etc. (Based on number, scale and impact of innovations/experiments) B. Successful teacher disseminates and shares, participating in collaborative effort. C. Capacity building and acting as mentor for other teachers. D. Undertaking mentorship and nurturance beyond classroom walls for holistic development of students	30

	E. Organization of extra and co-curricular activities (Based on number, scale and impact of experiments/activities) *(Each Sub-head carries a maximum of 6marks)*	
3.Governance and engagement of community	A. Strengthening school administration by adopting innovative measures to increasing enrollment, improving attendance, school management systems, programme monitoring, etc. B. Mobilizing stakeholders in the community and engage them meaningfully in various school development activities like school management committee, social audit and mobilizing resources through parents, alumni to contribute to school in anyway i.e., physical infrastructure, computers, PM POSHAN, books, Scholarship, etc. C. Work done by teacher for spreading social awareness among children, especially in socially sensitive issues like nutrition, toilet and menstrual hygiene, child marriage, uplifting deprived children, etc . D. Promotion of nation building and national integration *(Each sub-head carries a maximum of 7.5 marks)*	30
Subtotal		90
Grand Total		100

Annexure-II

Qualitative Assessment by Independent Jury & Criteria for category of awards

- Candidates will be evaluated based on their application letter and a presentation comprising of following aspects, which are indicative in nature, not exhaustive

I. Demonstration of an innovative **mindset**.

II. Teacher's **design and implementation** of methods showed innovation and out of the box thinking.

III. The innovation in the methodology **addressed a felt need**/issue in school / classroom / students / community.

IV. Besides innovation, the design and delivery of the pedagogy reflected on **sustainability, quality, inclusiveness and impact.**

V. Contributed significantly to **strengthening collaboration and communication** in the school teaching community.

VI. Demonstration of **community spirit and going the extra mile** for others in the interactions with students and their parents.

VII. The teacher has been able to **effectively align the school's / nation's vision and mission with the aspirational goals of the student** and parent community.

VIII. Demonstration of a clear-cut idea and **vision for change**

IX. Designing and implementing **actions for achieving** the change

X. The **interventions adopted showed a clear visualisation of the change sought** and the process to be followed for making that change happen.

XI. The teacher was able to achieve the change sought successfully and it made **a visible difference in the students** and community.

XII. The design and delivery of the interventions ensured that the **changes were long-term and sustainable in nature**.

XIII. The teacher demonstrated **agreed community values** throughout the initiative.

Annexure-III

State / UT / Organizations wise maximum number of nominations allowed

S.No	States/UTs/Organizations	Max. nominations
1.	Andhra Pradesh	6
2.	Arunachal Pradesh	3
3.	Assam	3
4.	Bihar	6
5.	Chhattisgarh	3
6.	Goa	3
7.	Gujarat	6
8.	Haryana	3
9.	Himachal Pradesh	3
10.	Jharkhand	3
11.	Karnataka	6
12.	Kerala	6
13.	Madhya Pradesh	6
14.	Maharashtra	6
15.	Manipur	3
16.	Meghalaya	3
17.	Mizoram	3
18.	Nagaland	3
19.	Odisha	6
20.	Punjab	6
21.	Rajasthan	6
22.	Sikkim	3
23.	Tamil Nadu	6
24.	Telangana	6
25.	Tripura	3
26.	Uttar Pradesh	6
27.	Uttarakhand	3
28.	West Bengal	6
	Subtotal	**126**
	Union Territory	
29.	A&N Islands	1
30.	Chandigarh	1
31.	D&N Haveli and Daman & Diu	1
32.	Delhi	2
33.	Jammu and Kashmir	2
34.	Ladakh	1
35.	Lakshadweep	1
36.	Puducherry	1
	Subtotal	**10**
	Others	
37.	Atomic Energy Education Society under Department of Atomic Energy)	1
38.	CBSE	6
39.	C.I.S.C.E.	2
40.	Kendriya Vidyalaya Sangathan	5
41.	Navodaya Vidyalaya Samiti	2
42.	Sainik Schools Under M/o Defence	1
43.	Eklavya Model Residential Schools under Ministry of Tribal Affairs	1
	Subtotal	18
	Grand Total	**154**

વર્ષ-2024થી શિક્ષકોને રાષ્ટ્રીય પુરસ્કારો માટે શિક્ષકોની પસંદગી માટેની સુધારેલી માર્ગદર્શિકા

(Revised Guidelines for Selection of Teachers for National Awards to Teachers from 2024)

પ્રસ્તાવના:-

શિક્ષકોને રાષ્ટ્રીય પુરસ્કાર આપવાનો હેતુ દેશના કેટલાક શ્રેષ્ઠ શિક્ષકોના અનન્ય યોગદાનની ઉજવણી કરવાનો છે અને એવા શિક્ષકોનું સન્માન કરવાનો છે જેમણે તેમની પ્રતિબદ્ધતા અને મહેનત દ્વારા માત્ર શાળાના શિક્ષણની ગુણવત્તામાં સુધારો કર્યો નથી પરંતુ તેમના વિદ્યાર્થીઓના જીવનને પણ સમૃદ્ધ બનાવ્યું છે.

2. પુરસ્કારોના વિચારણા માટે શિક્ષકોની પાત્રતાની શરતો:

માન્ય પ્રાથમિક/માધ્યમિક/ઉચ્ચ/ઉચ્ચ માધ્યમિક શાળાઓમાં કાર્યરત શાળાના શિક્ષકો અને શાળાના મુખ્ય શિક્ષક છે:

a) રાજ્ય સરકાર/કેન્દ્રશાશિત પ્રદેશ દ્વારા સંચાલિત શાળાઓ, સ્થાનિક સંસ્થાઓ દ્વારા સંચાલિત શાળાઓ, રાજ્ય સરકાર દ્વારા સહાયિત શાળાઓ. અને કેન્દ્રશાશિત પ્રદેશ એડમિનિસ્ટ્રેશન અને રાજ્ય/ કેન્દ્રશાશિત બોર્ડ સાથે સંલગ્ન જોડાણ ધરાવતી ખાનગી શાળાઓ.
b) કેન્દ્ર સરકાર શાળાઓ એટલે કે કેન્દ્રીય વિદ્યાલયો (KVs), જવાહર નવોદય વિદ્યાલય (JNVs), સંરક્ષણ મંત્રાલય (MoD) દ્વારા સંચાલિત સૈનિક શાળાઓ, એટોમિક એનર્જી એજ્યુકેશન સોસાયટી (AEES) દ્વારા સંચાલિત શાળાઓ અને આદિજાતિ બાબતોના મંત્રાલય દ્વારા સંચાલિત એકલવ્ય મોડેલ રેસિડેન્શિયલ સ્કૂલ્સ (EMRS) .
c) સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એજ્યુકેશન (CBSE) સાથે જોડાણ ધરાવતી શાળાઓ (ઉપર (a) અને (b) પરની શાળાઓ સિવાય)
d) કાઉન્સિલ ફોર ઇન્ડિયન સ્કૂલ્સ સર્ટિફિકેટ એક્ઝામિનેશન (CISCE) સાથે જોડાણ ધરાવતી શાળાઓ ((a), (b) અને (c) ઉપરની શાળાઓ સિવાય.

i) સામાન્ય રીતે નિવૃત્ત શિક્ષકો પુરસ્કાર માટે પાત્ર નથી પરંતુ જે શિક્ષકો કેલેન્ડર વર્ષના અમુક ભાગમાં (ઓછામાં ઓછા ચાર મહિના માટે એટલે કે જે વર્ષમાં રાષ્ટ્રીય પુરસ્કારો સંબંધિત છે તે 30મી એપ્રિલ સુધી) સેવા આપી હોય તેવા શિક્ષકોને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે જો તેઓ તમામ અન્ય શરતો પરિપૂર્ણ કરે.

ii) શૈક્ષણિક સંચાલકો, શિક્ષણ નિરીક્ષકો અને તાલીમ સંસ્થાઓના કર્મચારીઓ આ પુરસ્કારો માટે પાત્ર નથી.

iii) શિક્ષક/મુખ્ય શિક્ષકે ટ્યુશનમાં વ્યસ્ત ન હોવા જોઈએ.

iv) માત્ર કાયમી શિક્ષકો અને અને મુખ્ય શિક્ષક કે જેઓની ઓછામાં ઓછા દસ વર્ષની સેવાઓ ધરાવતા શાળાના મુખ્ય શિક્ષકો જ દરખાસ્ત કરી શકશે.

v) કરાર આધારિત શિક્ષકો અને શિક્ષા મિત્ર એવોર્ડ માટે પાત્ર નથી.

3. રાજ્ય/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો/સંસ્થા કક્ષાને સ્તરો સુધી શિક્ષકોની પસંદગીને વિચારણા આપવા માટેનું માર્ગદર્શન:

પરિશિષ્ટ-I માં આપેલ મૂલ્યાંકન મેટ્રિક્સના આધારે શિક્ષકોનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે. મૂલ્યાંકન મેટ્રિક્સમાં મૂલ્યાંકન માટેના બે પ્રકારના માપદંડો છે:

a) **હેતુ માપદંડ** (Objective criteria): આ હેઠળ શિક્ષકોને દરેક હેતુ માપદંડો સામે ગુણ આપવામાં આવશે. આ માપદંડોને 100માંથી 10નું વેઇટેજ આપવામાં આવ્યું છે.

b) **કામગીરી આધારિત પર આધારિત માપદંડ** (Criteria based on performance) : આ હેઠળ, શિક્ષકોને કામગીરીના આધારે માપદંડો પર માર્કસ આપવામાં આવશે દા.ત. learning out સુધારો કરવા માટેની પહેલ, હાથ ધરવામાં આવેલા નવીન પ્રયોગો, વધારાની અને સહ-અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓનું સંગઠન, અધ્યાપન શીખવાની સામગ્રીનો ઉપયોગ, સામાજિક ગતિશીલતા, પ્રાયોગિક શિક્ષણની ખાતરી કરવી, વિદ્યાર્થીઓને શારીરિક શિક્ષણ સુનિશ્ચિત કરવાની અનન્ય રીતો વગેરે. આ માપદંડોને 100માંથી 90નું વેઇટેજ આપવામાં આવ્યું છે.

4. અરજી અને પસંદગી માટેની પ્રક્રિયા:

a) તમામ અરજીઓ ઓનલાઈન વેબ પોર્ટલ દ્વારા કરવાની રહેશે.

b) શિક્ષણ મંત્રાલય, પોર્ટલ ડેવલપમેન્ટ એજન્સી દ્વારા પોર્ટલમાં ડેટા એન્ટ્રી વખતે પોર્ટલમાં સમયસર સબમિશન/એન્ટ્રી કરવા અને ટેકનિકલ અને ઓપરેશનલ સમસ્યાઓના નિરાકરણ અંગે રાજ્યો/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો સાથે સંકલન સુનિશ્ચિત કરશે.

c) પોર્ટલના વિકાસ અને જાળવણી માટેનો સમગ્ર ખર્ચ શિક્ષણ મંત્રાલય ઉઠાવશે.

d) રાજ્ય/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના કિસ્સામાં, શિક્ષકો અને શાળાના મુખ્ય શિક્ષક નિર્ધારિત કટ-ઓફ તારીખ પહેલા વેબ પોર્ટલ દ્વારા ઓનલાઈન અરજી ફોર્મ ભરીને સીધી અરજી કરશે.

e) દરેક અરજદારે એન્ટ્રી ફોર્મ સાથે ઑનલાઇન પોર્ટફોલિયો સબમિટ કરવો પડશે. પોર્ટફોલિયોમાં સંબંધિત સહાયક સામગ્રી જેમ કે દસ્તાવેજો, સાધનો, પ્રવૃત્તિઓના અહેવાલો, ક્ષેત્રની મુલાકાતો, ફોટોગ્રાફ્સ, ઑડિઓ અથવા વિડિયો વગેરેનો સમાવેશ કરવો જોઈએ.

f) દરેક અરજદારે આપવાનું બાહેધરી પત્રક: દરેક અરજદારે એ મુજબની બાહેધરી આપવાની રહેશે કે તેઓ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ માહિતી આંકડાકીય માહિતી તેઓની જાણ અને માન્યતા મુજબ સાચી છે. જો કોઇ માહિતી અથવા આંકડાકીય વિગતો ખોટી સાબિત થશે તો, તેઓ વિરુધ્ધ શિસ્ત વિષયક કાર્યવાહી કરવામાં આવશે.

5. જિલ્લા પસંદગી સમિતિ - District Selection Committee (DSC)

રાજ્ય/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ ના શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા જિલ્લા પસંદગી સમિતિની રચના કરવામાં આવી શકે છે

a) **પ્રથમ સ્તરની ચકાસણી જિલ્લા શિક્ષણ અધિકારીની આગેવાની હેઠળની જિલ્લા પસંદગી સમિતિ** (DSC) દ્વારા કરવામાં આવશે. DSC ના સભ્યો નીચે મુજબ હશે:

   i) જિલ્લા શિક્ષણ અધિકારી: **અધ્યક્ષ**

   ii) રાજ્ય/ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ સરકારના પ્રતિનિધિ: **સભ્ય**

   iii) જિલ્લા કલેક્ટર દ્વારા નામાંકિત એક પ્રતિષ્ઠિત વિદ્વાન: **સભ્ય**

   દર વર્ષે નામાંકિત સભ્યોના નામ બદલવા માટે શક્ય તેટલા પ્રયત્નો કરવામાં આવશે.

b) DSC દ્વારા કરવામાં આવનાર મુખ્ય કાર્યો નીચે મુજબ છે:

   i) ચકાસણી ટીમો બનાવીને અરજદાર દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલ હકીકતો/માહિતીની ભૌતિક ચકાસણી.

   ii) પરિશિષ્ટ-I પરના ફોર્મેટ મુજબ અરજદારોનું મૂલ્યાંકન/માર્કિંગ.

   iii) DSC દ્વારા પ્રમાણપત્ર: DSC પ્રમાણિત કરશે કે તથ્યોની યોગ્ય ચકાસણી કર્યા પછી ગુણ આપવામાં આવ્યા છે.

   iv) અરજીઓના વિગતવાર મૂલ્યાંકન પછી, DSC મહત્તમ 3 નામોની પસંદગી કરશે અને 3 અરજદારોમાંથી પ્રત્યેકના તપાસ / તકેદારી મંજૂરી પ્રમાણપત્ર સાથે ઑનલાઇન પોર્ટલ દ્વારા રાજ્ય પસંદગી સમિતિને મોકલશે.

v) મળેલી અરજીઓ ઉપરાંત, DSC અસાધારણ સંજોગોમાં, વિશેષ શિક્ષકો અને વિવિધ રીતે સક્ષમ શિક્ષકો/શાળાઓના મુખ્ય શિક્ષકો સહિત ઉત્કૃષ્ટ શિક્ષકોમાં વધુમાં વધુ એક વ્યક્તિના નામ પર સુઓમોટો વિચારણા કરી શકે છે. મૂલ્યાંકન પરિશિષ્ટ-I પરના ફોર્મેટ મુજબ કરવામાં આવશે.

vi) DSC અભ્યાસના વિવિધ પ્રવાહો જેવા કે શિક્ષકોની કામગીરીને ધ્યાનમાં લઈ શકે છે. વિજ્ઞાન, કળા, સંગીત, શારીરિક શિક્ષણ વગેરે.

<u>6. રાજ્ય પસંદગી સમિતિ - **The State Selection Committee (SSC)**</u>

a) રાજ્ય પસંદગી સમિતિ (SSC) નું નેતૃત્વ રાજ્ય શિક્ષણ વિભાગના અગ્ર સચિવ/સચિવ દ્વારા કરવામાં આવશે. SSC ના સભ્યો નીચે મુજબ હશે:

i) રાજ્યના શિક્ષણ વિભાગના અગ્ર સચિવ/સચિવ: અધ્યક્ષ

ii) કેન્દ્ર સરકારના નોમિની: સભ્ય

iii) નિયામક/શિક્ષણ કમિશનર: સભ્ય સચિવ

iv) નિયામક, SCERT અથવા સમકક્ષ જો SCERT ન હોય તો: સભ્ય

દર વર્ષે નામાંકિત સભ્યોના નામ બદલવા માટે શક્ય તેટલા પ્રયત્નો કરવામાં આવશે.

b) SSC દ્વારા કરવામાં આવનાર મુખ્ય કાર્યો નીચે મુજબ છે:

i) તમામ DSCs તરફથી મળેલ નોમિનેશન્સનાં તથ્યો/માહિતી/માર્ક્સની પુનઃ ચકાસણી.

ii) તમામ નોમિનેશનનું મૂલ્યાંકન કરવુ અને શ્રેષ્ઠ ઉમેદવારોની શોર્ટલિસ્ટ તૈયાર કરવુ, જે રાજ્યો/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોને અનુસૂચિત-III મુજબ ફાળવવામાં આવેલી મહત્તમ સંખ્યાને આધીન હશે અને તેને ઓનલાઈન પોર્ટલ દ્વારા રાષ્ટ્રીય સ્તરે સ્વતંત્ર જ્યુરીને મોકલી આપશે.

<u>7. પ્રાદેશિક પસંદગી સમિતિ (RSC) (સંસ્થાઓ અને સ્વાયત્ત સંસ્થાઓ માટે)</u>

a) RSC ની રચના સંસ્થાઓ દ્વારા થઈ શકે છે

b) RSC દ્વારા કરવામાં આવનાર મુખ્ય કાર્યો નીચે મુજબ છે:

i) ચકાસણી ટીમો બનાવીને અરજદાર દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલ હકીકતો/માહિતીની ભૌતિક ચકાસણી.

ii) પરિશિષ્ટ-I પરના ફોર્મેટ મુજબ અરજદારોનું મૂલ્યાંકન/માર્કિંગ.

iii) RSC દ્વારા પ્રમાણપત્ર: RSC પ્રમાણિત કરશે કે તથ્યોની યોગ્ય ચકાસણી કર્યા પછી ગુણ આપવામાં આવ્યા છે.

iv) અરજીઓના વિગતવાર મૂલ્યાંકન પછી, RSC મહત્તમ 3 નામોની પસંદગી કરશે અને 3 અરજદારોમાંથી પ્રત્યેકના ખાતાકીય તપાસના/ફરિયાદના તકેદારી મંજૂરી પ્રમાણપત્ર સાથે ઓનલાઈન પોર્ટલ દ્વારા સંસ્થા પસંદગી સમિતિને મોકલશે.

v) મળેલી અરજીઓ ઉપરાંત, આરએસસી અસાધારણ સંજોગોમાં, વિશેષ શિક્ષકો અને વિવિધ રીતે સક્ષમ શિક્ષકો/શાળાઓના મુખ્ય શિક્ષકો સહિત ઉત્કૃષ્ટ શિક્ષકોમાં વધુમાં વધુ એક વ્યક્તિના નામ પર સુઓમોટો વિચારણા કરી શકે છે. મૂલ્યાંકન પરિશિષ્ટ-I પરના ફોર્મેટ મુજબ કરવામાં આવશે.

vi) RSC અભ્યાસના વિવિધ પ્રવાહો જેવા કે શિક્ષકોની કામગીરીને ધ્યાનમાં લઈ શકે છે. વિજ્ઞાન, કળા, સંગીત, શારીરિક શિક્ષણ વગેરે.

8. સંસ્થા પસંદગી સમિતિ (OSC) (સંસ્થાઓ અને સ્વાયત્ત સંસ્થાઓ માટે) - Organization Selection Committee (OSC) (For Organizations and Autonomous Bodies)

a) OSC ની રચના નીચે મુજબ છે:

i) અધ્યક્ષ/નિયામક/કમિશનર/સંસ્થાના વડા: **અધ્યક્ષ**

ii) અધ્યક્ષ દ્વારા નોમીનેટેડ કરેલ સંસ્થામાંથી એક અધિકારી

iii) કેન્દ્ર સરકારના નોમીનેટેડ: **સભ્ય**

iv) અધ્યક્ષ દ્વારા નિયુક્ત કરાયેલ એક પ્રતિષ્ઠિત શિક્ષણશાસ્ત્રી: **સભ્ય**

b) OSC દ્વારા કરવામાં આવનાર મુખ્ય કાર્યો નીચે મુજબ છે:

i) તમામ RSCs તરફથી મળેલ નોમિનેશન્સનાં તથ્યો/માહિતી/માર્ક્સની પુનઃ ચકાસણી.

ii) તમામ નોમિનેશનનું મૂલ્યાંકન કરો અને શ્રેષ્ઠ ઉમેદવારોની શોર્ટલિસ્ટ તૈયાર કરો, પરિશિષ્ટ-III મુજબ સંસ્થાઓને ફાળવવામાં આવેલી મહત્તમ સંખ્યાને આધીન અને તેને ઓનલાઈન પોર્ટલ દ્વારા રાષ્ટ્રીય સ્તરે સ્વતંત્ર જ્યુરીને ફોરવર્ડ કરો.

દર વર્ષે નામાંકિત સભ્યોના નામ બદલવા માટે શક્ય તેટલા પ્રયત્નો કરવામાં આવશે.

9. રાષ્ટ્રીય સ્તરે સ્વતંત્ર જ્યુરી - Independent Jury at National level

A. પાંચ સભ્યોની જ્યુરી હશે. તમામ પાંચ સભ્યોને શાળા શિક્ષણ સંબંધિત પાસાઓનો બહોળો અનુભવ હોવો જોઈએ. ઓછામાં ઓછા બે સભ્યો સરકારમાંથી, કાર્યરત અથવા નિવૃત્ત, પરંતુ સંયુક્ત સચિવના સ્તરે અથવા તેનાથી ઉપરના હોઈ શકે છે. રાષ્ટ્રીય સ્તરે સ્વતંત્ર જ્યુરીનું નેતૃત્વ અને અધ્યક્ષતા જ્યુરીના કોઈપણ અનુભવી સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવશે, જેમ કે કેન્દ્રીય શિક્ષણ પ્રધાન દ્વારા પસંદ કરવામાં આવશે.

B. પસંદગી માટેની પ્રક્રિયા –

i) સ્વતંત્ર જ્યુરી તમામ SSC અને OSC દ્વારા ફોરવર્ડ કરાયેલ ઉમેદવારોની યાદીની સમીક્ષા કરશે અને શિક્ષકોને રાષ્ટ્રીય પુરસ્કાર માટે મૂલ્યાંકન મેટ્રિક્સમાં આપવામાં આવેલા માપદંડો અને ભારાંકોનો ઉપયોગ કરીને નવેસરથી મૂલ્યાંકન કરશે (પરિશિષ્ટ I અને પરિશિષ્ટ II)

ii) દરેક અરજદારને અરજદારને નીચેની માહિતી આપવી જરૂરી છે:

a) જ્યુરીને સંબોધિત એક અરજી પત્ર (મહત્તમ 1500 શબ્દો અંગ્રેજી/હિન્દીમાં) સબમિટ કરો જે દર્શાવે છે કે તેઓએ એવોર્ડ માટેના માપદંડોને કેવી રીતે પૂર્ણ કર્યા છે. વધુમાં, આ અરજી પત્રમાં થોડાક (મહત્તમ પાંચ) વિદ્યાર્થીઓના નામ પણ સામેલ હોવા જોઈએ કે જેમની સાથે શિક્ષકની ક્રિયા-પ્રતિક્રિયાથી પ્રતિકૂળ સંજોગો છતાં શાળામાં જાળવી રાખવા જેવા હકારાત્મક પરિણામ આવ્યા હોય અથવા વિદ્યાર્થી જે ઉચ્ચ અભ્યાસ કરી રહ્યો છે અથવા એક વિદ્યાર્થી કે જેને શિક્ષક સૂચના આપી હોય તેવા ક્ષેત્રમાં/વિષયમાં માન્યતા પ્રાપ્ત / પુરસ્કાર આપવામાં આવ્યો છે અથવા જેની ઉચ્ચ સિદ્ધિઓ માટેની આકાંક્ષાઓ ઉમેદવાર વગેરે દ્વારા ઘડવામાં આવી છે.
b) જ્યુરી સમક્ષ 10 મિનિટની રજૂઆત કરો, જેમાં તેની/તેણીની વિશેષ લાયકાતો, ક્રિયાઓ, સિદ્ધિઓ, ક્ષમતાઓ વગેરેને સ્પષ્ટ કરો.

iii) સ્વતંત્ર જ્યુરી તેમના ગુણાત્મક મૂલ્યાંકન દ્વારા, અરજી પત્ર અને પ્રસ્તુતિના આધારે, પરિશિષ્ટ II માં આપેલ સૂચક માપદંડોનો ઉપયોગ કરીને દરેક શ્રેણી સામે શ્રેષ્ઠ ઉમેદવારોની ઓળખ કરશે.

iv) જ્યુરી એ કેટેગરી નક્કી કરી શકે છે કે જેના હેઠળ શિક્ષકને એવોર્ડ માટે ભલામણ કરવામાં આવે છે, તે ગુણાત્મક મૂલ્યાંકનના આધારે જે પ્રકાશિત કરવામાં આવશે.

v) જ્યુરી દરેક ઉમેદવારો દ્વારા કરવામાં આવેલ અનુકરણીય કાર્યની પ્રશંસા સાથે ભલામણ કરેલ ઉમેદવારોની યાદી સબમિટ કરશે.

vi) જ્યુરી વધુમાં વધુ 50ને આધીન ઉમેદવારોની પસંદગી કરશે (આમાં વિવિધ રીતે સક્ષમ શિક્ષકો વગેરે માટેની વિશેષ શ્રેણીમાંથી બે ઉમેદવારોનો સમાવેશ થઈ શકે છે).

vii) NCERT દ્વારા જ્યુરીને સચિવાલયની સહાય પૂરી પાડવામાં આવશે.

10.રાષ્ટ્રીય સ્તરે સ્વતંત્ર જ્યુરી સ્વીકૃતિ અને અંતિમ મંજૂરી માટે તેમની ભલામણો માનનીય શિક્ષણ મંત્રીને સબમિટ કરશે.

11. પુરસ્કાર મેળવનારાઓ અને તેમના સાથીઓ માટે TA/DA શિક્ષણ મંત્રાલય દ્વારા કેન્દ્ર સરકારમાં પ્રવેશ સ્તર પર જૂથ A અધિકારીની સમકક્ષથી ચૂકવવામાં આવશે.

12. આને માનનીય કેન્દ્રીય શિક્ષણ મંત્રીશ્રીની મંજૂરી છે.

<u>પુરસ્કારો માટે શિક્ષકોની પસંદગી નીચેના સૂચક ક્ષેત્રોમાં તેમના પ્રદર્શનના આધારે કરવામાં આવશે:</u>

a) **નવીન શિક્ષણ શાસ્ત્ર અને આનંદકારક શિક્ષણ** - વાર્તા-કથન, કળા, રમતો, રમતગમત, ઉદાહરણો વગેરે જેવી આનંદકારક પ્રવૃત્તિઓનો ઉપયોગ કરીને શિક્ષણ આપણા વિદ્યાર્થીઓ માટે મહત્તમ રીતે સંબંધિત, સુસંગત, રસપ્રદ અને અસરકારક છે તેની ખાતરી કરવા માટે.

b) **શીખવા માટે ટેક્નોલોજીનો ઉપયોગ** - વર્ગખંડના શિક્ષણને સમૃદ્ધ બનાવવા માટે ખર્ચ-અસરકારક તકનીકી સંસાધનોની નવીનતા અને ચેનલિંગ, NEP હેઠળ કલ્પના મુજબ ICTનો ઉપયોગ કરીને સામગ્રી બનાવવી.

c) **અધ્યયન સામગ્રી અને માર્ગદર્શન** - વિદ્યાર્થીઓના સર્વાંગી વિકાસ માટે ઓછા ખર્ચે શિક્ષણ અધ્યયન સામગ્રીનું નિર્માણ, માર્ગદર્શન અને પાલનપોષણ હાથ ધરવું.

d) **સમુદાયની સંલગ્નતા** - સમુદાયમાં હિસ્સેદારોને એકત્ર કરવા અને તેમને વિવિધ શાળા વિકાસ પ્રવૃત્તિઓ જેવી કે શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ, સામાજિક ઓડિટ, નોંધણીમાં વધારો, વંચિત બાળકોનો ઉત્થાન, સંસાધનોનું એકત્રીકરણ વગેરેમાં અર્થપૂર્ણ રીતે જોડવા.

e) **ગવર્નન્સ** - હાજરી, શાળા વ્યવસ્થાપન પ્રણાલી, સ્ટાફ તાલીમ, પ્રોગ્રામ મોનિટરિંગ, વગેરે સુધારવા માટે નવીન પગલાં અપનાવીને શાળા વહીવટને મજબૂત બનાવવો

f) FLN ની ડિલિવરી - શાળામાં પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાની કુશળતા સુધારવા માટે વિવિધ વ્યૂહરચનાઓ અપનાવવી

રાજ્ય/યુટી/સંગઠન સ્તર સુધીના શિક્ષકોને રાષ્ટ્રીય પુરસ્કાર માટે મૂલ્યાંકન મેટ્રિક્સ

શ્રેણી A: ઉદ્દેશ્ય માપદંડ (Objective Criteria)		
S.No	Criteria	Maximum Marks / Ceiling
1	છેલ્લા 5 વર્ષમાં પ્રકાશન (સંશોધન પેપર્સ , Articles in international / national journals{with ISSN}સાથે, Books {with ISBN}, etc.)	2
2	Annual Performance Appraisal Reports or other performance appraisal tools of last 3 years. (Two marks will be awarded only if the candidate is graded 'outstanding' in last three years. Else no marks)	2
3	શું શિક્ષક કોઈ ફરિયાદ વિના નિયમિત શાળાએ જાય છે? (નિયંત્રક અધિકારીનું પ્રમાણપત્ર અપલોડ કરવું જરૂરી છે)	1
4	શિક્ષકે સેવામાંની કોઈપણ તાલીમમાં હાજરી આપી છે કે કેમ કે તેને નિયુક્ત કરવામાં આવે છે? (નિયંત્રક અધિકારીનું પ્રમાણપત્ર અપલોડ કરવું જરૂરી છે)	1
5	નામાંકન વધારવા અને ડ્રોપઆઉટ ઘટાડવા માટે શિક્ષક દ્વારા કરવામાં આવેલ કાર્ય. (નિયંત્રક અધિકારીનું પ્રમાણપત્ર અપલોડ કરવું જરૂરી છે)	1
6	શું શિક્ષક સ્વયમ અથવા અન્ય કોઈપણ MOOCS પ્લેટફોર્મ હેઠળ કોઈપણ અભ્યાસક્રમ માટે નોંધાયેલ છે. શૈક્ષણિક સુધારણા સાથે તેમની કુશળતાને અપગ્રેડ કરવા માટે શિક્ષક દ્વારા વ્યક્તિગત રીતે હાથ ધરવામાં આવતા અન્ય કોઈપણ પ્રયાસો	1
7	SCERT, બોર્ડ અથવા NCERT માટે ઈ-સામગ્રી, પાઠ્યપુસ્તકો, શિક્ષકોની હેન્ડબુકનો વિકાસ	2
	Subtotal	10

કેટેગરી B: - Performance against criteria		
S.No	**Criteria**	**Maximum Marks / Ceiling**
1. ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ, નવીન શિક્ષણશાસ્ત્ર અને આનંદદાયી શિક્ષણ	A. ICT નો ઉપયોગ વર્ગખંડના શિક્ષણને સમૃદ્ધ બનાવવા માટે ખર્ચ-અસરકારક તકનીકી સંસાધનોની નવીનતા અને ચેનલિંગ, NEP હેઠળ કલ્પના મુજબ ICT નો ઉપયોગ કરીને સામગ્રી બનાવવી, વગેરે. B. વિદ્યાર્થીઓ પર તેના શિક્ષણની વધુ અસર માટે શિક્ષક દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલ વાર્તા કહેવાની, કળા, રમતો, રમતગમત, ઉદાહરણો વગેરે જેવી આનંદદાયક શીખવાની તકનીક, સર્જનાત્મક પદ્ધતિઓ વગેરે. C. શાળામાં પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાના કૌશલ્યોને સુધારવા માટે વિવિધ વ્યૂહરચનાઓ અપનાવવા સહિત FLN ની ડિલિવરી સહિતની દૈનિક શિક્ષણ પ્રવૃત્તિઓમાં યોગ્ય શિક્ષણશાસ્ત્રના અભિગમોનો વિકાસ અને ઉપયોગ. D. શિક્ષણ માટે અનુકૂળ વાતાવરણ બનાવવા માટે વર્ગખંડમાં શિક્ષણ પ્રથા સુધારવાની પ્રક્રિયામાં સક્રિય સંડોવણી, વિદ્યાર્થીઓ માટે સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓનો ઉપયોગ કરવો, વિષયને વાસ્તવિક જીવનની પરિસ્થિતિ સાથે જોડવો, ખુલ્લી ચર્ચાઓને પ્રોત્સાહન આપવું વગેરે. (દરેક સબ-હેડ મહત્તમ 7.5 ગુણ ધરાવે છે)	30
2.શિક્ષણ સામગ્રી અને માર્ગદર્શન	A. શિક્ષણ અધ્યયન સામગ્રીનો વિકાસ અને ઉપયોગ, ઓછી કિંમતની શિક્ષણ ના સાધનો વગેરે. (Based on number, scale and impact of innovations/experiments) B. Successful teacher disseminates and shares, participating in collaborative effort. C. Capacity building અને અન્ય શિક્ષકો માટે માર્ગદર્શક તરીકે કામ કરવું.	30

	D. વિદ્યાર્થીઓના સર્વાંગી વિકાસ માટે વર્ગખંડની દિવાલોની બહાર માર્ગદર્શન અને સાર સંભાળ હાથ ધરવું. E. વિશિષ્ટ અને સહ-અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન (Based on number, scale and impact of experiments/activities) (Each Sub-head carries a maximum of 6marks)	
3.Governance and engagement of community	A. નામાંકન વધારવા, હાજરીમાં સુધારો, શાળા વ્યવસ્થાપન પ્રણાલી, પ્રોગ્રામ મોનિટરિંગ વગેરે માટે નવીન પગલાં અપનાવીને શાળા વહીવટને સક્ષમ બનાવવો. B. સમુદાયમાં ભાગીદારોને એકત્ર કરવા અને તેમને વિવિધ શાળા વિકાસ પ્રવૃત્તિઓમાં અર્થપૂર્ણ રીતે જોડવા જેમ કે શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ, સામાજિક ઓડિટ અને માતાપિતા, ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા કોઈપણ રીતે શાળામાં યોગદાન આપવા માટે સંસાધનોનું એકત્રીકરણ કરવું. વગેરે. C. બાળકોમાં સામાજિક જાગૃતિ ફેલાવવા માટે શિક્ષક દ્વારા કરવામાં આવેલ કાર્ય, ખાસ કરીને પોષણ, શૌચાલય અને માસિક સ્રાવની સ્વચ્છતા, બાળ લગ્ન, વંચિત બાળકોના ઉત્થાન વગેરે જેવા સામાજિક રીતે સંવેદનશીલ મુદ્દાઓમાં. D. રાષ્ટ્ર નિર્માણ અને રાષ્ટ્રીય એકીકરણને પ્રોત્સાહન આપવું દરેક સબ-હેડ મહત્તમ 7.5 ગુણ ધરાવે છે)	30
	Subtotal	90
	Grand Total	100

Annexure-II

પુરસ્કારોની શ્રેણી માટે સ્વતંત્ર જ્યુરી અને માપદંડ દ્વારા ગુણાત્મક મૂલ્યાંકન

- ઉમેદવારોનું મૂલ્યાંકન તેમના અરજી પત્ર અને નીચેના પાસાઓની રજૂઆતના આધારે કરવામાં આવશે, જે પ્રકૃતિમાં સૂચક છે, સંપૂર્ણ નહીં.

I. નવીન માનસિકતાનું પ્રદર્શન.

II. શિક્ષકની ડિઝાઇન અને પદ્ધતિઓના અમલીકરણમાં નવીનતા અને બોક્સની બહારની વિચારસરણી દર્શાવવામાં આવી હતી.

III. પદ્ધતિમાં નવીનતાએ શાળા/વર્ગખંડ/વિદ્યાર્થીઓ/સમુદાયમાં અનુભવેલી જરૂરિયાત/સમસ્યાને સંબોધિત કરી.

IV. નવીનતા ઉપરાંત, શિક્ષણ શાસ્ત્રની રચના અને વિતરણ **ટકાઉપણું, ગુણવત્તા, સર્વસમાવેશકતા** અને **અસર** પર પ્રતિબિંબિત થાય છે.

V. શાળા શિક્ષણ **સમુદાયમાં સહયોગ અને સંદેશાવ્યવહારને** મજબૂત બનાવવામાં નોંધપાત્ર યોગદાન આપ્યું.

VI. **સામુદાયિક** ભાવનાનું પ્રદર્શન અને વિદ્યાર્થીઓ અને તેમના માતા-પિતા સાથેની ક્રિયા-પ્રતિક્રિયામાં અન્ય લોકો માટે **વધારાના માઇલ** જવું.

VII. શિક્ષક વિદ્યાર્થી અને પિતૃ સમુદાયના મહત્વાકાંક્ષી **ધ્યેયો સાથે શાળા/રાષ્ટ્રની દ્રષ્ટિ અને મિશનને અસરકારક રીતે સંરેખિત** કરવામાં સક્ષમ છે.

VIII. પરિવર્તન માટે સ્પષ્ટ વિચાર અને **દ્રષ્ટિનું પ્રદર્શન**.

IX. પરિવર્તન હાંસલ કરવા માટે **ક્રિયાઓની રચના અને અમલીકરણ**

X. અપનાવવામાં આવેલ હસ્તક્ષેપોએ માંગેલા **પરિવર્તન અને તે પરિવર્તનને** સાકાર કરવા માટે અનુસરવાની પ્રક્રિયાનું સ્પષ્ટ વિઝ્યુલાઇઝેશન દર્શાવ્યું હતું.

XI. શિક્ષક ઇચ્છિત ફેરફારને સફળતાપૂર્વક હાંસલ કરવામાં સક્ષમ હતા અને તેનાથી વિદ્યાર્થીઓ અને **સમુદાયમાં દૃશ્યમાન તફાવત** જોવા મળ્યો હતો.

XII. હસ્તક્ષેપોની ડિઝાઇન અને ડિલિવરી એ સુનિશ્ચિત કરે છે કે ફેરફારો **લાંબા ગાળાના અને** પ્રકૃતિમાં ટકાઉ હતા.

XIII. શિક્ષકે સમગ્ર પહેલ દરમિયાન **સંમત સમુદાય મૂલ્યોનું** નિદર્શન કર્યું.

Annexure-III

રાજ્ય / કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ / સંસ્થાઓ મુજબ મહત્તમ સંખ્યામાં નામાંકનની મંજૂરી છે

S.No	States/UTs/Organizations	Max. nominations